

POLITSEI- JA PIIRIVALVEAMET

shayhaydarov@gmail.com

Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmisest keeldumise otsus nr 15.2-9/23-1

03.04.2023

Tallinn

Otsuse tegija: Irma Oja, Politsei- ja Piirivalveameti Põhja prefektuuri piirivalvebüroo rändemenetlustalituse kodakondsusgrupi menetleja

Isik:

Roman Shaikhaidarov

Sünniaeg ja -koht: 19.09.1972 Venemaa

Otsus:

Keelduda Roman Shaikhaidarovile Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmisest.

Menetlus ja tuvastatud asjaolud:

1. Roman Shaikhaidarov esitas 02.02.2023 Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) Ida prefektuuri Narva teeninduses esmakordse Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse taotluse (nr 1062210093), mis edastati menetlemiseks PPA rändemenetluse talituse kodakondsuse grupile.

Roman Shaikhaidarov soovis tõendada, et tema vanavanaaisa Mihkel Hansu p Teder (sünd 01.08.1898) ja vanavanaema Alviine Aleksandri t Teder (Kartau) opteerisid Eesti kodakondsuse Tartu rahulepingu alusel. Neil sündis 03.04.1926 Venemaal tütar Aleksandra Teder (pärast abiellumist Petrova), kes on Roman Shaikhaidarovi ema Nadežda Šaihidarova (enne abiellumist Petrova) ema.

Roman Shaikhaidarov lisas taotlusele:

- 1) isikut tõendava dokumendina Venemaa Föderatsiooni kodaniku passi koopia;
- 2) oma sünnitunnistuse (välja antud 03.10.1972), millelt nähtub, et ta sündis 19.09.1972, tema vanemad on Valeri Fathadislamovi p Šaihidarov ja Nadežda Viktori t Šaihidarova. Sünni registreeriti 03.10.1972 Krasnoje Selo linna perekonnaseisu osakonnas (akt nr 350);
- 3) ema sünnitunnistuse (välja antud 11.12.2013), millelt nähtub, et Nadežda Petrova sündis 10.05.1951 Tšernivetsi külas Jesenovski rajoonis Kalininskaja oblastis, tema vanemad on Viktor Stepani p Petrov ja Aleksandra Mihhaili t Petrova. Sünni registreeriti Jesenovski rajoonis Derevski külanõukogus (akt nr 14);
- 4) vanaema abielutunnistuse (välja antud 14.03.1948), millelt nähtub, et 14.03.1948 sõlmisid abielu Viktor Stepani p Petrov ja Aleksandra Mihhaili t Teder Nurmekundensi külanõukogus ning pärast abiellumist sai Aleksandra Teder perekonnanime Petrova;

3. Selleks, et Roman Shaikhaidarova kuulumine Eesti kodakondsusesse oleks tõendatud, oli vaja välja selgitada, kas Roman Shaikhaidarovi sündimise ajal oli tema ema Nadežda Viktori t Šaihaidarova Eesti kodanik. Selleks, et Nadežda Viktori t Šaihaidarova kuulumine Eesti kodakondsusesse oleks tõendatud, oli aga vaja välja selgitada, kas Roman Shaikhaidarovi emaema Aleksandra Petrova vanemad Mihkel Hansu p Teder ja Alviine Aleksandri t Teder viisid opteerimise lõpule ja kas nad tulid Eesti Vabariiki.

4. Rahvusarhiivi 02.12.2022 arhiiviteatise nr 7-3/22/5526 andmetest nähtub, et Rahvusarhiivi isikuandmete kartoteegist ja infosüsteemist AIS ei leitud andmeid, et Mihkel Teder ja tema naine Alviine (neiupõlves Kartau) oleksid elanud Eesti Vabariigis ajavahemikul 1920-1940. Eeltoodust nähtub, et Mihkel Teder ja Aleksander Kartau koos tütar Alviinega ei tulnud Eestisse ning seega ei viinud nad opteerimist lõpule ega realiseerinud oma õigust Eesti kodakondsusele. Sellest tulenevalt ei omandanud Mihkel Hansu p Teder ja Aleksander Villemi p Kartau koos tütre Alviinega Eesti kodakondsust ja seega ei ole ka nende järeltulijad Eesti kodanikud. Tulenevalt eeltoodust ei omandanud Roman Shaikhaidarovi vanaema Aleksandra Petrova Eesti kodakondsus oma vanemate kaudu, Roman Shaikhaidarovi ema ei omandanud Eesti kodakondsust oma ema kaudu ega Roman Shaikhaidarov oma ema kaudu, sest kodakondsuse seaduse (KodS) § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt omandab Eesti kodakondsuse sünniga laps, kelle sündimise ajal vähemalt üks tema vanematest on Eesti kodakondsuses.

5. Roman Shaikhaidarovit teavitati eeltoodust PPA 10.02.2023 kirjaga nr 15.2-10/44-1. PPA selgitas, et tema kuulumine Eesti kodakondsusesse ei leidnud kinnitust ning PPA keeldub pärast 10.03.2023 Roman Shaikhaidarovile Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmisest. PPA selgitas Roman Shaikhaidarovile, et haldusmenetluse seaduse (HMS) § 14 lg 8 kohaselt on tal õigus oma taotlus tagasi võtta, esitades sooviavalduse Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse taotluse menetlemise lõpetamiseks ning tagasi saada tasutud riigilõiv. Kui Roman Shaikhaidarov ei soovi taotlust tagasi võtta, keeldub PPA pärast 10.03.2023 talle Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmisest. Roman Shaikhaidarovile anti võimalus esitada kõnealuses asjas arvamus ja vastuväited

6. 03.03.2023 saatis Roman Shaikhaidarov PPA 10.02.2023 kirjale vastuse, millele lisas hulgaliselt faile erinevate dokumentide ja fotodega. Ta märkis, et paljud tema sugulased elavad ja töötavad käesoleval ajal Eestis. Roman Shaikhaidarov palus tema poolt 02.02.2023 esitatud taotluse alusel välja anda Eesti kodaniku dokumendid. Edastatud dokumentide seas oli ka Roman Shaikhaidarovi emale Nadezhda Shaikhaidarovale 2014. aastal välja antud tähtajalise elamisloa ning Roman Shaikhaidarovi vanaemale Aleksandra Petrovale 1994. aastal välja antud Eesti kodaniku passi koopia.

7. 08.03.2023 saatis PPA Roman Shaikhaidarovile vastuse, milles märkis, et edastatud dokumendid ei tõenda Roman Shaikhaidarovi kuulumist Eesti kodakondsusesse. PPA selgitas Roman Shaikhaidarovile, et on tuvastanud, et Aleksandra Petrova on Eesti kodakondsuse saanud naturalisatsiooni korras kodakondsuse seaduse § 7 p 1 alusel kui eesti rahvusest isik. Tema kodakondsuse tunnistuselt nähtub, et vandetöötuse andis ta 13.04.1994 ning sellest hetkest alates oli ta Eesti kodanik. Seega Aleksandra Petrova ei olnud oma tütre Nadezhda Shaikhaidarova (Petrova), kes on Roman Shaikhaidarovi ema, sündimise ajal 1951. aastal Eesti kodanik. Eelnevast tulenevalt ei saanud Roman Shaikhaidarov omandada Eesti kodakondsust sünniga oma ema kaudu, kuna Roman Shaikhaidarovi ema ei olnud tema sündimise ajal 19.09.1972 Eesti kodanik.

8. 12.03.2023 PPA-le saadetud vastuses viitas Roman Shaikhaidarov Riigikohtu halduskolleegiumi 02.03.2018 kohtuasjas nr 3-16-1810 tehtud otsuses kohtu seisukohale

(PPA teavitas nimetatud kohtulahendist Roman Shaikhaidarovit 10.02.2023 saadetud kirjaga), et kodakondsuse tunnistuse saamise järel pidi optant aasta jooksul saabuma Eestisse. Ta märkis, et okupeeritud Eestisse saabudes ei saanudki optant omandada Eesti kodakondsust. Oma vastuses viitas Roman Shaikhaidarov KodS § 32 p 1-le ja KodS § 32 p 4-le ning ta palus temale välja anda Eesti kodaniku isikut tõendavad dokumendid.

9. 21.03.2023 PPA kirjas selgitati Roman Shaikhaidarovile, et üksikuid optante saabus Eestisse ka hiljem, kui kodakondsuse tunnistuse kättesaamisest oli möödunud rohkem kui aasta. Kuigi Roman Shaikhaidarovi vanaema nii isapoolne kui ka emapoolne esivanem sai kodakondsuse tunnistuse kätte 1920. aastal, ei saanud keegi neist Eesti Vabariiki kuni 1940. aastani. PPA märkis, et Roman Shaikhaidarovi vanaema Aleksandra Petrova tuli Eesti NSV-sse 1983. aastal. Kuna ta ei olnud sünnijärgne Eesti kodanik, oli Roman Shaikhaidarovi vanaemal kuni 01.04.1995 kehtinud KodS alusel võimalus saada Eesti kodakondsus naturalisatsiooni korras. 1994. aastal kehtinud KodS-s oli sätestatud asjaolu, et naturalisatsiooni korras Eesti kodakondsuse saanud isik on Eesti kodanik hetkest, kui ta allkirjastab vandetöötuse. Roman Shaikhaidarovi vanaema taotles Eesti kodakondsust naturalisatsiooni korras ning vandetöötuse allkirjastas 13.04.1994. Seega oli ta Eesti kodanik alates 13.04.1994. PPA selgitas Roman Shaikhaidarovile, et tema vanaema Aleksandra Petrova on saanud Eesti kodakondsuse õigel alusel ning sellest tulenevalt puudub alus kohaldada tema suhtes KodS § 32 p 1 ning Roman Shaikhaidarovi suhtes KodS § 32 p 4. PPA märkis, et jääb oma seisukoha juurde, et Roman Shaikhaidarov ei ole Eesti kodanik ning keeldub temale Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmisest.

10. 23.03.2023 edastas Roman Shaikhaidarov oma vanaema Aleksandra Petrova korduva sünnitunnistuse (välja antud 23.03.2023), kuna algselt ei olnud ta vanaema sünnitunnistust taotlusele lisanud.

11. 27.03.2023 vastuses märkis PPA, et Roman Shaikhaidarovi poolt edastatud vanaema sünnitunnistuse koopialt nähtub, et Aleksandra Teter (Petrova) sündis 03.04.1926 Tšerepovetsis, mis kinnitab omakorda asjaolu, et Roman Shaikhaidarovi vanaema isa ja ema ei tulnud Eestisse ning seega ei viinud nad opteerimist lõpule ega realiseerinud oma õigust Eesti kodakondsusele. PPA märkis veelkord, et Roman Shaikhaidarovi Eesti kodakondsusesse kuulumine ei leidnud kinnitust ning PPA keeldub temale Eesti kodaniku dokumentide väljaandmisest.

Põhjendus:

12. KodS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt omandab Eesti kodakondsuse sünniga laps, kelle sündimise ajal vähemalt üks tema vanematest on Eesti kodakondsuses.

13. Roman Shaikhaidarov soovis tõendada, et tema vanavanaisa Mihkel Hansu p Teder (sünd 01.08.1898) ja vanavanaema Alviine Aleksandri t Teder (Kartau) opteerisid Eesti kodakondsuse Tartu rahulepingu alusel. Neil sündis 03.04.1926 Venemaal tütar Aleksandra Teder (pärast abiellumist Petrova), kes on Roman Shaikhaidarovi ema Nadežda Šaihidarova (enne abiellumist Petrova) ema.

14. 02.02.1920 Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud ning 13.02.1920 ratifitseeritud rahulepingu artiklis IV sätestati, et Eesti territooriumil elavatel mitte Eesti soost isikutel, kes üle kaheksateistkümneme aasta vanad, on õigus Venemaa kodakondsust opteerida ühe aasta jooksul selle traktaadi ratifitseerimise päevast arvates, kusjuures mehe kodakondsuse järele käivad lapsed alla kaheksateistkümneme aasta ja naine, kui abikaasade vahel ei järgne kokkulepet selles asjas. Venemaa kodakondsuse opteerijad peavad optsiooni päevast arvates ühe aasta jooksul Eesti piiridest lahkuma, kuid hoiavad alal õigused liikumata varanduste peale ja on õigustatud

kaasa võtma oma liikuva varanduse. Samuti võivad Venemaa territooriumil elavad Eesti soost isikud opteerida sama aja jooksul ja neilsamadel tingimustel Eesti kodakondsust.

15. Selleks, et Roman Shaikhaidarova kuulumine Eesti kodakondsusesse oleks tõendatud, oli vaja välja selgitada, kas Roman Shaikhaidarova sündimise ajal oli tema ema Nadežda Viktori t Šaihaidarova Eesti kodanik. Selleks, et Nadežda Viktori t Šaihaidarova kuulumine Eesti kodakondsusesse oleks tõendatud, oli aga vaja välja selgitada, kas Roman Shaikhaidarova emaema Aleksandra Petrova vanemad Mihkel Hansu p Teder ja Alviine Aleksandri t Teder viisid opteerimise lõpule ja kas nad tulid Eesti Vabariiki.

16. Rahvusarhiivi 02.12.2022 arhiiviteatise nr 7-3/22/5526 andmetest nähtub, et Rahvusarhiivi isikuandmete kartoteegist ja infosüsteemist AIS ei leitud andmeid, et Mihkel Teder ja tema naine Alviine (neiupõlves Kartau) oleksid elanud Eesti Vabariigis ajavahemikul 1920-1940.

Eeltoodust nähtub, et Mihkel Teder ja Aleksander Kartau koos tütar Alviinega ei tulnud Eestisse ning seega ei viinud nad opteerimist lõpule ega realiseerinud oma õigust Eesti kodakondsusele. Sellest tulenevalt ei omandanud Mihkel Hansu p Teder ja Aleksander Villemi p Kartau koos tütre Alviinega Eesti kodakondsust ja seega ei ole ka nende järeltulijad Eesti kodanikud. Lisaks tuvastas PPA, et Roman Shaikhaidarovi vanaema Aleksandra Petrova, kelle vanemad on Mihhail (Mihkel) Teder ja Malvina (Alviine) Teder, taotles Eesti kodakondsust naturalisatsiooni korras ning vandetöötuse allkirjastas 13.04.1994. Seega oli ta Eesti kodanik alates 13.04.1994.

Eelnev tõendab, Aleksandra Petrova ei olnud oma tütre Nadezhda Shaikhaidarova (Petrova), kes on Roman Shaikhaidarovi ema, sündimise ajal 1951. aastal Eesti kodanik. Seega ei saanud Roman Shaikhaidarov omandada Eesti kodakondsust sünniga oma ema kaudu, kuna Roman Shaikhaidarovi ema ei olnud tema sündimise ajal 19.09.1972 Eesti kodanik.

17. Isikut tõendavate dokumentide seaduse (ITDS) § 15 lõike 4 kohaselt annab Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse välja PPA ja § 21 kohaselt antakse Eesti kodaniku pass Eesti kodanikule riigipiiri ületamiseks ning § 19 punkti 1 kohaselt antakse isikutunnistus Eesti kodanikule.

18. ITDS § 12 lõikest 1 tulenevalt keeldutakse dokumendi väljaandmisest, kui nimetatud toimingu sooritamiseks puudub seadusega sätestatud alus. Roman Shaikhaidarov ei ole Eesti kodanik, puudub seaduslik alus talle Eesti kodaniku passi ja isikutunnistuse väljaandmiseks.

19. Otsuse vaidlustamine:

HMS § 71 lg 1, § 73 lg 3 ja § 75 kohaselt on otsuse peale õigus esitada vaie PPA-le 30 päeva jooksul otsuse teadasaamise päevast arvates või halduskohtumenetluse seadustiku § 46 kohaselt esitada kaebus Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Irma Oja

- 5) vanaema korduva sünnitunnistuse V-AK nr 865542, millelt nähtub, et Aleksandra Teter sündis 03.04.1926, tema vanemad on Mihhail Teter ja Malvina Teter ;
- 6) Rahvusarhiivi 02.12.2022 arhiiviteatise nr 7-3/22/5526, millelt nähtub, et Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjoni arhiivifondis on Mihkel Hansu p Tederi optanditoimik. Mihkel Hansu p Teder esitas 22.06.1920 kodakondsuse taotlemise avalduse. Ta oli sündinud 01.08.1893, ta oli vallaline ja ametilt põllumees. Tema vanemad olid sündinud/hingekirjas Pärnu maakonnas Jäärja vallas ning 1893. aastal maapuuduse tõttu Eestist välja rännanud. Mihkel Teder soovis Eestis elama asuda Jäärja valda. Tema elukohaks oli Nurmekunde asundus Tveri kubermangus. Mihkel Teder võeti vastu Eesti Vabariigi kodakondsusesse ja talle anti 06.08.1920 välja kodakondsuse tunnistus nr 3330. Tunnistus on välja võetud;
- 7) lisaks nähtub eelnimetatud arhiiviteatiselt, et Moskva Kontroll-Opteerimise Komisjoni arhiivifondis on Aleksander Villemi p Kartau optanditoimik. Aleksander Kartau esitas 29.06.1920 kodakondsuse taotlemise avalduse. Ta soovis, et teda koos naise Marta, tütre Alviine ja poja Nikolaiga Eesti Vabariigi kodanikeks tunnistataks. Aleksander Kartau oli sündinud 28.08.1879, tema naine Marta oli 41 aastane, tütar Alviine 14 aastane ja poeg Nikolai 5-aastane. Ta oli sündinud/hingekirjas Pärnu maakonnas Jäärja vallas ja Eestist välja rännanud 1886. aastal. Ta soovis Eestis elama asuda Jäärja valda. Tema elukohaks oli Nurmekunde asundus Tveri kubermangus. Aleksander Kartau anti 06.08.1920 välja kodakondsustunnistus nr 3229, mille on ta välja võtnud.

2. 02.02.1920 Eesti ja Venemaa vahel sõlmitud ning 13.02.1920 ratifitseeritud rahulepingu artiklis IV sätestati, et Eesti territooriumil elavatel mitte Eesti soost isikutel, kes üle kaheksateistkümne aasta vanad, on õigus Venemaa kodakondsust opteerida ühe aasta jooksul selle traktaadi ratifitseerimise päevast arvates, kusjuures mehe kodakondsuse järele käivad lapsed alla kaheksateistkümne aasta ja naine, kui abikaasade vahel ei järgne kokkulepet selles asjas. Venemaa kodakondsuse opteerijad peavad optsiooni päevast arvates ühe aasta jooksul Eesti piiridest lahkuma, kuid hoiavad alal õigused liikumata varanduste peale ja on õigustatud kaasa võtma oma liikuva varanduse. Samuti võivad Venemaa territooriumil elavad Eesti soost isikud opteerida sama aja jooksul ja neilsamadel tingimustel Eesti kodakondsust.

10.04.1920 allkirjastati Eesti ja Venemaa poolt protokoll rahulepingu IV artikli läbiviimise korra kohta (Rahvusarhiivi säilik ERA.33.1.2) ja protokolli 5. punktis sätestati, et kui Eesti valitsuselt on saadud teatis nõusolekust anda ühele või teisele isikule Eesti kodakondsus ja pärast seda, kui Vene võimudele on teada andmed, mis vastavalt rahulepingu artiklile IV annavad õiguse opteerimisele Eesti kasuks, väljastatakse avalduse esitajale elamisloa tähtajaga üks aasta väljaandmise päevast arvates. Elamisloal pidi olema viide Eesti valitsuse poolt antud Eesti kodakondsusesse vastuvõtmise tunnistuse numbrile ja kuupäevale. Protokolli 8. punkti kohaselt tuli kahtlused või erimeelsused, mis tekivad ühes või teises riigis seoses rahulepingu IV artikli rakendamisega, esitada lahendamiseks Vene-Eesti segakomisjonile.

Seega andis rahulepingu IV artikkel võimaluse Venemaal elavatele Eesti soost isikutele Eesti kodakondsust opteerida, milleks isik pidi Eesti ja Vene poolele vastavad teadaanded (sooviavaldused) esitama. Kui Eesti Vabariigi välisministeeriumi Kontroll-opteerimise komisjoni osakond oli andnud nõusoleku isik Eesti kodakondsusesse vastu võtta, saadeti selle kohta teatis Vene poolele, kes pidi samuti andma nõusoleku isik Eesti kodanikuks tunnistada ja andis välja elamisloa. Seejärel pidi opteerija Venemaalt lahkuma. Järelikult üksnes see asjaolu, et isiku kohta oli Eesti Vabariigi välisministeeriumi Kontroll-opteerimise komisjoni poolt vormistatud kodakondsusesse vastuvõtmise tunnistus, ei tõenda, et isik viis opteerimise lõpule ja oli Eesti kodanik.